

ห้องเรียนออนไลน์สำหรับโรคอุบัติใหม่ในยุค New normal

Online Classroom for Emerging Diseases in New Normal

ธงชัย ชูนาพรม และ ชีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร

Thongchai Khunaphrom and Theeraphat Thinsandee

Mahamakut Buddhist Wittayalai University, Roi t Campus

E-mail: tonynoi101@gmail.com

วันที่รับบทความ: 30 กันยายน 2564; วันแก้ไขบทความ 18 ตุลาคม 2564; วันตอบรับบทความ: 21 ตุลาคม 2564

Received: September 30, 2021; Revised: October 18, 2021; Accepted: October 21, 2021

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทุกระดับทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาเกือบทุกแห่งทั่วโลกต้องปิดการเรียนการสอน ข้อมูลของ UNESCO (World Economic Forum, (2020) พบว่ามีจำนวนนักเรียน 1.38 พันล้านคน ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง และเกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษา ที่เด่นชัดที่สุด คือ การเรียนการสอนบทความวิชาการเรื่องการจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New normal COVID-19 มีวัตถุประสงค์ ของการนำเสนอแนวคิดการบริหารจัดการเรียนการสอนระบบออนไลน์ที่เหมาะสมในยุค COVID-19 จึงขอเสนอ ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนหลังโควิด-19 (Social Distancing) 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ สถานศึกษาต่างต้องปรับตัวจากการจัดการ เรียนรู้แบบปกติมาเป็นการจัดการเรียนรู้แบบปกติใหม่ หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Online ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอย่างเร่งด่วน ในช่วงเวลาเพียงไม่กี่เดือน สิ่งเป็นคำตอบได้อย่างดีว่า ผู้สอนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ: ห้องเรียนออนไลน์; โรคอุบัติใหม่; ความปกติใหม่

Abstract

The COVID-19 pandemic has severely impacted education at all levels around the world, forcing almost all schools around the world to shut down, according to UNESCO (World Economic Forum (2020), the number of students is 1.38. Billions of people affected by school closures which is the effect extensively continuous and there was a change in the education

management system The most prominent is teaching. The Academic article on Online Education Management in the NEW NORMAL Era aims to present appropriate teaching and learning management concepts in the COVID-19 era. Therefore proposes as follows 1) Concept of teaching and learning after COVID-19 (Social Distancing), 2) concept of educational administration consistent with the new normal, and 3) concept of the model change. Learning (Change Learning) Educational institutions have to move away from management. Normal learning becomes a new normal learning management, Or online learning management. Teachers must develop themselves urgently. In just a few months What is a good answer is that Teachers can develop themselves at anytime.

Keywords: Online Classroom, Emerging Disease, New Normal

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถือเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ทั่วโลกประสบปัญหาอย่างมาก การระบาดทั่วของโคโรนา 2019 เป็นการระบาดทั่วโลกที่กำลังเกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน โคโรนา-19 หรือชื่อเดิมว่า VIRUS CORONA COVID เป็นไวรัส CORONA สายพันธุ์ใหม่ 2019 เป็นตระกูลของไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการ ป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง เป็นต้น

องค์การอนามัยโลก ได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่ว ในวันที่ 11 มีนาคม 2563 การระบาดทั่วของโคโรนา-19 ในประเทศไทย ดำเนินอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2563 และเป็นส่วนหนึ่งของการระบาดทั่วของโคโรนา-19 โดยประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่พบผู้ป่วยยืนยันโคโรนา-19 รายแรกนอกประเทศจีน การคัดกรองผู้เดินทางเข้าประเทศพบผู้ป่วยประปรายตลอดเดือน ซึ่งเป็นผู้ที่เดินทางมาจากหรือเป็นผู้พำนักอยู่ในประเทศจีนแทบทั้งสิ้น จนเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 ถึงมีรายงานว่าพบผู้ป่วยที่ติดเชื้อจากการแพร่เชื้อในประเทศเป็นครั้งแรก จำนวนผู้ป่วยยังมีน้อยตลอดเดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยมีผู้ป่วยยืนยัน 40 รายเมื่อสิ้นเดือน แต่จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นมากในกลางเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งมีการระบุสาเหตุจากกลุ่มการแพร่เชื้อจากหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มใหญ่สุดเกิดขึ้นในการแข่งขันมวยไทย ณ สนามมวยเวทีลุมพินี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 กลายเป็นคลัสเตอร์การแพร่ระบาดกลุ่มใหญ่และขยายเป็นวงกว้าง ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนการดำเนินชีวิตของมวลมนุษยชาติรวมถึงในประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม หรือ Social distancing การสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะตลอดเวลา การล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ และต้องปฏิบัติตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัดแม้กระทั่งด้านการ

ขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ร้านอาหาร สถานบันเทิง การคมนาคมรวมถึงด้านการศึกษายังกระทบอย่างมาก เพราะสถานศึกษาและเด็กนักเรียนเป็นกลุ่มเปราะบาง เมื่ออยู่รวมกันในห้องเรียน หากพบนักเรียนติดเชื้อโควิด-19 จะเป็นแหล่งระบาดของไวรัสไปสู่ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กจะมีอาการน้อย หรือบางคนไม่มีอาการ แต่สามารถนำเชื้อกระจายมาที่บ้าน ให้บุคคลในบ้าน คุณพ่อ คุณแม่ ปู่ย่า ตา ยาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ จึงมีความเสี่ยงสูงในช่วงการระบาด เด็กนักเรียนนักศึกษาทั่วโลก มากกว่า 1,500 ล้านคน ต้องหยุดการเรียนการสอนในห้องเรียน และมีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเป็นการสอนทางไกล เรียนที่บ้าน ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย หลายคนจะต้องปรับตัว กับระบบการเรียนการสอน ที่ผ่านมาการจัดการเรียนรู้ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นสอนแบบปกติหรือ Active Learning ที่มีการเน้นกิจกรรม มากกว่าการบรรยาย เช่น ผู้สอนจะต้องกำหนดเป้าหมายให้สัมพันธ์กับกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาทักษะ สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โควิด-19 ได้สร้างปัญหาและความยุ่งยากให้กับการศึกษาไทย แต่ในอีกมุมหนึ่งกลับเป็นตัวแปรในการสร้าง การเปลี่ยนแปลงให้กับการศึกษา และเป็นตัวขับเคลื่อนในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการศึกษาไทยดังนั้นหาก ทุกฝ่ายในระบบการศึกษาไทยช่วยกันทำระบบกลไกการศึกษาที่แข็งแกร่ง ก็จะสามารถขับเคลื่อนการศึกษาท่ามกลาง สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างแน่นอนระบบการศึกษาที่ดีควรมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์และบริบท สามารถเรียนได้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือที่อื่น ๆ ได้ ตลอดเวลา [1] Malee Boonsiripun [2] กล่าวว่า คณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ราชบัณฑิตยสภา ระบุว่า ราชบัณฑิตยสภาได้ บัญญัติศัพท์ "New Normal" หมายถึง ความปกติใหม่ และคำว่า ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่ แตกต่างจากอดีต

ความปกติใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่ง มากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวัง ล่วงหน้าได้ ต้อง เปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคยรูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถี สื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้น หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและ รุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะรักษาวินัยดั้งเดิมหรือ หวนหาถึงอดีตในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 2 (ค.ศ. 2007 – 2008) ได้เกิด การเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจครั้งใหญ่ การจัดการบางอย่างซึ่งแต่เดิมเคยถูกมองว่าผิดปกติได้กลับกลายมาเป็น สิ่งที่พบเห็นกันได้ทั่วไป และถูกนำมาใช้ในบริบทอื่นๆ อย่างเช่น ด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อสื่อสารและทำความเข้าใจถึง สถานะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิที่สูงขึ้นและความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลส่วน "New Normal" ใน บริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของ“โควิด- 19” ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 New Normal หรือ ความปกติใหม่ เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่การทำงาน การดูแลสุขภาพ อย่างเคร่งครัด แม้กระทั่งการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัว การดำเนินชีวิตใหม่ ในหลากหลายประการ ด้วยกันได้แก่ การรับประทานอาหาร การเดินทาง การพูดคุย เศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของคน หรือ

แม้กระทั่ง การศึกษา เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติทั่วโลก รวดเร็วและรุนแรงจนแพร่กระจายไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผู้คนเจ็บป่วย และล้มตายจำนวนมาก เป็นความสูญเสียที่มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันเพื่อให้ตนเองมีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีชีวิตแบบเดิม ๆ จึงเกิดวิถีชีวิตแบบ New normal ขึ้น สถานศึกษาต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการ จัดการเรียนรู้อย่างเร่งด่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูมาเป็น แบบ Online เพื่อลดการเผชิญหน้ากัน ซึ่งเดิมมีการ จัดการเรียนรู้อย่างแบบ Online บ้างแต่ไม่มากนัก กลายเป็นจัดการเรียนรู้ Online แบบ 100% ด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันและนวัตกรรมที่ สร้างสรรค์คอนเทนต์ (Content) อำนวยความสะดวกการสอนได้แค่ปลายนิ้ว ทำให้เราสามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จาก ทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา

การออกแบบการเรียนรู้ยุค New Normal

1. วิเคราะห์ว่าอะไรคือแรงผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ นักจิตวิทยาบอกว่า ไม่มีใครต้องการเรียนรู้ในเรื่อง ที่ตนเองไม่สนใจ เมื่อทราบความต้องการแล้ว ผู้สอนมองหาสิ่งที่จะมากระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้
2. วิเคราะห์หากิจกรรมที่จะมากระตุ้น หรือผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้
3. วิเคราะห์หาวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน หรืออาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการค้นหาวิธีที่เขาต้องการ เน้นกิจกรรมมากกว่า ทฤษฎีเช่น กิจกรรมลักษณะ Active Learning
4. จัดเตรียมอุปกรณ์วิธีการ สื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่
6. ให้ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเองจากเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนด ค้นหาจุดดีจุดบกพร่องร่วมกัน
7. ปัจจัยหลักที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจทั้งผู้สอนและผู้เรียน ได้แก่ผู้สอนต้อง เป็นครุมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถ ทราบเนื้อหาอย่างถ่องแท้และที่สำคัญต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นอย่างดี

ข้อดีและข้อจำกัดการจัดการเรียนรู้ Online ยุค New Normal

ข้อดีและข้อจำกัด ของการเรียนออนไลน์คือคุณครูสามารถจัดทำแผนการเรียนการสอนได้ทันสมัย และให้เด็ก ๆ เข้าถึงข้อมูล จากการค้นหาเพิ่มเติมได้ด้วย แต่ก็มีข้อจำกัดระหว่างผู้เรียน และผู้สอน ดังนี้

ข้อดี

1. ลดเวลาการเดินทาง ทั้งครูผู้สอน และผู้เรียน
2. ลดค่าใช้จ่าย ปลอดภัย จากโรคระบาด .

3. มีโปรแกรมช่วยบริหารจัดการ เช็กชื่อนักเรียนเข้าเรียน และรับเอกสารแบบทดสอบ เพื่อใช้ประเมินการเรียนรู้ได้สะดวกขึ้น

4. มีช่องทางสื่อสารระหว่างครูผู้สอน และผู้เรียนได้สะดวก
5. ใช้เครื่องมือออนไลน์ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้มากขึ้น
6. จัดการเรียนการสอนได้ทุกสถานที่ตลอดเวลาที่สะดวก

ข้อจำกัด

1. การสอนที่เป็นการสื่อสารที่อาจมีโอกาสเกิดความผิดพลาดในการรับรู้เพราะฉะนั้นต้องมีแบบทดสอบที่ประเมินการเรียนรู้ ของผู้เรียนที่ชัดเจน

2. การเข้าถึงอุปกรณ์เรียนออนไลน์ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีข้อจำกัด

3. เด็กนักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน หากให้ใช้มือถือ ก็จะแอบเอามือถือมาเล่นระหว่างเรียน
4. เด็กนักเรียนไม่สามารถไต่ตรงความต้องการของข้อมูลจากการเข้าถึงข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ
5. เด็กนักเรียนใช้เวลาเสพ ออนไลน์มากเกินไป
6. ผู้ปกครองตอบคำถามหรือทำการบ้านแทนเด็ก
7. ผู้ปกครองไม่มีเวลาเฝ้าดูแลเด็ก เพราะต้องทำงาน

บทสรุป

การระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทั่วโลก จากผลกระทบแพร่กระจายจากคนสู่คน จากคนหนึ่งกระจายแบบลูกโซ่ ตามการเคลื่อนย้ายประชาชน คนติดเชื่อเดินทางไปที่ใดถ้าไม่ป้องกันก็จะเปิดจุด การแพร่เชื่อที่นั่น และกระจายจากจุดนั้นออกไป จากจุดเกิดติดเชื่อ โควิด-19 ครั้งแรก ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน จนปัจจุบันแพร่กระจายไปทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อการศึกษา เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งรวมคน การหยุดการแพร่เชื่อ คือ การเว้นระยะห่าง จึงจำเป็นต้องปิดสถานศึกษา เมื่อปิดสถานศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาได้รับผลกระทบ ต่อเนื่อง ผลกระทบดังกล่าว ก่อเกิดชีวิตวิถีใหม่ รูปแบบใหม่ ในการจัดการศึกษา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของวิกฤตโควิด-19 ครั้งนี้เป็นโอกาสสำคัญในการจัดการศึกษาตามวิถี New Normal ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่ที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการปรับ หลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ เพิ่มความยืดหยุ่นของ โครงสร้างเวลาเรียนรู้และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ของอาจารย์ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสอน อย่างมีแผนที่เหมาะสมรวมถึงการยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนาเพื่อไม่ให้นักศึกษาเสียโอกาสพัฒนาความรู้และ ทักษะ โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ในประเทศไทย ถึงแม้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 เพิ่มมากขึ้นแต่ระบบการศึกษาไทยก็กำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุค

New normal อยู่ตลอดเวลาจากปัจจัยขับเคลื่อนจำนวนมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม เช่น โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลง ด้าน เทคโนโลยี Disruptive Technology ที่ทำให้ทักษะที่เป็นความต้องการเปลี่ยนไป และด้านการเมืองการปกครอง เช่น การดำเนินนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ เป็นต้น โควิด-19 ถือเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่รอทำอยู่ ให้เกิดขึ้นเร็วขึ้น เช่น การนำเทคโนโลยีหรือสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้มาใช้ในวงการศึกษาที่แพร่หลายมากยิ่งขึ้น เพื่อทดลองใช้ พัฒนาการเรียนการสอน การฝึกอบรมต่าง ๆ ของผู้สอน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การทดแทนการสอนในชั้นเรียนแบบเดิมให้แก่ผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยความหวังว่าจะสามารถใช้ระบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา บุญภักดิ์. (2563). บทความปริทัศน์ เรื่อง การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal วารสารครุศาสตร์
อุตสาหกรรม ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม)
- เทียน ทองแก้ว. การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19 ครูสภา
วิทยากร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT ปีที่ 1 ฉบับที่ 2
พฤษภาคม – สิงหาคม 2563
- ชุลีพร อร่ามเนตร. (ออนไลน์). ครูยุคใหม่ ทันโลกดิจิทัล สร้างเด็กเข้าใจรู้เท่าทันเทคโนโลยี (ออนไลน์)
สืบค้นจาก<https://www.komchadluek.net/news/edu-health/410366> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1
สิงหาคม 2564
- วิชสุตา ปราบภัย. (ออนไลน์). บทบาทของครูในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและยุคดิจิทัล. สืบค้นจาก
<https://vichsuda.wordpress.com/> เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2564
- สุวิมล มธรส. (2564) การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19 วารสารรัชต์ภาคย์
ปีที่ 15 ฉบับที่ 40 พฤษภาคม – มิถุนายน 2564 - TCI กลุ่มที่ 2 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปี
2563-2567
- Malee Boonsiripun. (Online). รู้จัก "New Normal" ฉบับราชบัณฑิตยสภา สืบค้นจาก <https://news.thaibps.or.th/content/292126>. เข้าถึงเมื่อ 6 th May 2020